

גיבורי וגיבורות-על

**הצעות לפעילות ולשיח חברתי ערכי בעקבות טקסטים המתפרסמים
בספר: "מלחמה של גיבורים", הדסה בן ארי.
תודתנו לצוות "מלחמה של גיבורים" שאישרו את השימוש בטקסטים.**

גיבורי וגיבורות-על

מה בערכה?

- לכיתות א-ו ..... המורה ענבל גיבורת על
- לכיתות א-ו ..... החייל אביחיל - גיבור חיל
- לכיתות ה-ו ..... בדרכו של חוזה המדינה
- לכיתות ה-ו ..... נסרין גיבורת יתד

לכיתות א-ב

”המורה ענבל גיבורת-על”

1 האזנה לטקסט ”המורה ענבל גיבורת-על” (קישור).

2 נקודות לדיון

למורה: בחרי מתוך המהלך המוצע את השאלות והפעילויות המתאימות לכיתתך בהתחשב במאפייני הלומדים, במידת הקרבה שלהם לאירועי השבעה באוקטובר ולמעגלי הפגיעות.

1. מה אתם חושבים על המורה ענבל? מדוע?
2. מה תרצו לומר לה?
3. מדוע לדעתכם נקרא הסיפור ”ענבל גיבורת-על”?
4. מה/מי נתן לכם ביטחון בחיי היום יום?
5. מה/מי נתן לכם ביטחון במצבי חירום?
6. האם אתם מכירים ”גיבורי-על” בסביבה שלכם? בקהילה שלכם? מה הופך אותם לגיבורי-על?
7. איך אתם יכולים להודות לאנשים שמגינים עליכם בשגרה ובשעת חירום?

3 פעילות - גיבורי-על בחיי היום יום שלנו

מטרת הפעילות: להעלות את המודעות לכך שיש מעשים רבים שיכולים להיחשב מעשי גבורה ושכל אחד יכול להיחשב גיבור בדרכו.

מהלך הפעילות:

1. בירור המושג ’גבורה’ (אפשר להיעזר במילון).
- תארו התנהגויות או מעשים שנחשבים בעיניכם מעשי גבורה.
- מה משותף להתנהגויות ולמעשים אלה?
2. כל משתתף יצייר או יצור דמות בחייו שנחשבת גיבורה בעיניו (הורה, מורה, שכן וכו’).
3. משתתף שירצה, יכול להציג את הדמות לחבריו ולספר מדוע היא נחשבת גיבורה בעיניו.
4. יצירת ’קיר הגבורה’ בכיתה, ובו יוצגו הדמויות.

4 אפשר גם...

- כתיבת סיפור קצר על מעשה אמיץ או המחזתו.
- יצירת שגרה שבועית של בחירת ’גיבור/ת השבוע’ הכיתתי (החליטו במשותף לפי מה תבחרו את גיבור או גיבורת השבוע).
- הזמנת לוחם/לוחמת או אנשי ונשות כוחות ביטחון ואבטחה מהקהילה שיספרו על תפקידיהם ותרומתם לביטחון.

"המורה ענבל גיבורת-על"

1

קריאת הטקסט "המורה ענבל גיבורת-על" (קישור).

2

נקודות לדיון

למורה: בחרי מתוך המהלך המוצע את השאלות והפעילויות המתאימות לכיתתך בהתחשב במאפייני הלומדים, במידת הקרבה שלהם לאירועי השבעה באוקטובר ולמעגלי הפגיעות.

1. מה הרגשתם כשקראתם את הטקסט? מה חשבתם?
2. מהי "הזהות הסודית" של המורה ענבל? מדוע היא נחשבת סודית?
3. אילו ערכים באים לידי ביטוי בפעולות של המורה ענבל וחבריה בשבעה באוקטובר?
4. האם יש לכם כוחות או יכולות שאחרים לא מכירים? שתפו.
5. האם אתם מכירים לוחמים או אנשי כוחות ביטחון/כיתות כוננות בסביבה שלכם?
6. מה ידוע לכם עליהם?
7. במה הם תורמים לקהילה בשגרה? במה הם תורמים במצבי חירום?

3

פעילות - מגן הערכים

מטרת הפעילות: חילוץ ערכים ויצירת חיבורים לחיי היום יום.

מהלך הפעילות:

1. יצירת מגן דוד גדול ובו שזורים הערכים ששוחחנו עליהם בכיתה.
2. שיח על הדרכים ליישום הערכים בחיי היום יום.
3. הצגת התוצר במרחבי בית הספר והקהילה.

4

אפשר גם...

- הזמנת לוחם/לוחמת או אנשי ונשות כוחות ביטחון ואבטחה מהקהילה שיספרו על תפקידיהם ותרומתם לביטחון.
- תיעוד סיפורי גבורה בקהילה (ניתן לראיין אנשים בקהילה, להקליט, לצלם).
- שליחת מכתב לגיבורים בקהילה.
- תיעוד סיפורי גבורה של תלמידים ומשפחותיהם.
- יצירת קומיקס / סיפור קצר על אדם שפועל ותורם מעצמו בנוסף לתפקידו הרגיל.
- חקר של דמויות הנחשבות גיבורות בהיסטוריה, בספרות או בתנ"ך.

בעקבות השיר "גיבורי-על"

1

האזנה לשיר "גיבורי על", התקווה 6 (קישור)

2

נקודות לדין

1. "עם של גיבורי-על" - הביאו דוגמאות מתוך השיר.
2. באילו מקצועות עוסקים גיבורי-העל ביום יום?
3. מה גורם להם לצאת ולהילחם? למען מי/מה הם עושים זאת?
4. אילו ערכים באים לידי ביטוי בהתנהגותם של גיבורי-העל? (אפשר להתייחס לערכים כמו: אחריות אזרחית, ערבות הדדית, מעורבות חברתית, היחלצות למען אחרים).
5. הוסיפו בית לשיר שמתארת לוחמים ולוחמות בקהילה שלכם.

3

יצירה - הכנת קולאז': גיבורי-העל שבינינו

חומרים נדרשים:

- בריסטולים או לוחות קרטון
- מגזינים ישנים, עיתונים
- איורים של בעלי מקצוע
- מספרים
- דבק
- צבעים (טושים, צבעי פנדה או צבעי מים)
- חומרי יצירה נוספים לפי בחירה (נצנצים, חוטים, בדים וכו')

מהלך הפעילות:

- היזכרו במישהו שאתם מכירים שתורם לחברה מעבר לתפקיד/מקצוע שלו.
- צרו קולאז' שמציג את הזהות/התפקיד שלו/שלה ביום יום (למשל: מורה, נהג, סטודנט) לצד זהות 'גיבור/ת-העל' (למשל: לוחם, מתנדב, מציל).
- הוסיפו ליצירה כותרת, מסר וערכים מתאימים.
- צרו תערוכה מכלל היצירות.

סיכום:

- מה למדתם על גבורה בחיי היום יום ובמצבי חירום?
- איך הפעילות השפיעה על האופן שבו אתם מסתכלים על אנשים בחיי היום יום?

4

אפשר גם...

פרויקט "גיבורי-העל": ראונו את עם אנשים בקהילה שנחלצים לעזרת אחרים בשגרה ובמצבי חירום והצגת התובנות בגלריה, ספר דיגיטלי, פודקאסט וכו'.

לכיתות א-ב

החייל אביחיל - גיבור חיל

1

האזנה לטקסט: "החייל אביחיל - גיבור חיל" (קישור)

2

נקודות לדיון

1. מה עשה אביחיל כששמע את האזעקה בבוקר השבעה באוקטובר?
2. איך הגיע מביתו לבסיס זיקים? מה עשה כשהגיע לבסיס?
3. מה לדעתכם גרם לאביחיל להמשיך לרוץ למרות הקושי?
4. כיצד לדעתכם הרגיש אביחיל במהלך הפעולות שביצע באותו יום?
5. האם המעשה של אביחיל הוא מעשה גבורה? מדוע?
6. אביחיל יצא לסייע בלי שהתבקש והגיע לבסיס בריצה ארוכה. ספרו על מקרה שעזרתם לאחרים בלי שהתבקשתם או על מקרה שסייעו לכם בלי שביקשתם.

3

הצעות לפעילויות

- הכנת ציור
- כתיבת מכתב תודה למישהו על המאמצים שהשקיע, כשסייע לנו
- בניית "מגדל הערבות ההדדית" (באמצעות בלוקים מעץ או קוביות) - על כל אבן במגדל אפשר לצייר או לכתוב מעשים של ערבות הדדית בכיתה ובבית הספר.

לכיתות ג-ד

החייל אביחיל - גיבור חיל

1 קריאת הטקסט: "החייל אביחיל - גיבור חיל" (קישור)

1

2 נקודות לדיון

2

למורה: בחרו מתוך המהלך המוצע את השאלות והפעילויות המתאימות לכיתתך בהתחשב במאפייני הלומדים, במידת הקרבה שלהם לאירועי השבעה באוקטובר ולמעגלי הפגיעות.

1. מה עשה החיל אביחיל בשבעה באוקטובר?

2. על איזה קושי התגבר? כיצד עשה זאת?

3. מדוע קיבל את הצטיינות?

4. זהו במעשים של אביחיל אחריות ואומץ (הביאו דוגמאות).

5. אביחיל יצא לסייע בלי שהתבקש ורץ מרחק גדול מאוד כדי להגיע לבסיס.

אפשרויות לשיתוף:

- אפשרות א' - ספרו על מקרה שעזרתם לאחרים בלי שהתבקשתם או על מקרה שסייעו לכם בלי שביקשתם.
- אפשרות ב' - ספרו על מקרה שהתגברתם על קושי והצלחתם לסייע לאחרים.

3 הצעות לפעילויות

3

- כתיבת מכתב לאביחיל
- הכנת צל"ש - כל קבוצה תכתוב על מה היא בוחרת להעניק לאביחיל צל"ש
- הכנת חוברת שמרכזת סיפורי תלמידים על מקרים שעזרו לחברים
- יצירת קומיקס לקטעים מתוך הטקסט.

לכיתות ה-1

החייל אביחיל - גיבור חיל

1 קריאת הטקסט: "החייל אביחיל - גיבור חיל" (קישור)

2 נקודות לדיון

(למורה: בחרי מתוך המהלך המוצע את השאלות והפעילויות המתאימות לכיתתך בהתחשב במאפייני הלומדים, במידת הקרבה שלהם לאירועי השבעה באוקטובר ולמעגלי הפגיעות.)

1. אילו מחשבות ורגשות התעוררו אצלכם כשקראתם את הטקסט?
2. מה אפשר ללמוד מסיפורו של אביחיל על ערבות הדדית, תושייה ונחישות? אילו תכונות נוספות אתם מזהים בפעולות שלו?
3. מדוע קיבל אות הצטיינות? מה במעשים שלו ראוי לשבח באופן מיוחד?
4. אם הייתם צריכים לספר את הסיפור של אביחיל לאדם שלא מכיר את הסיפור, מה הייתם בוחרים להדגיש? מדוע?
5. מה בסיפור של אביחיל מעיד על הקרבה? האם יש גבול להקרבה של אדם עבור אחרים? מהו?

3 הצעות לפעילויות

- יצירת תיעוד "בהשראת גיבורים" - כל זוג תלמיד יראיין לכתבה דמות מהקהילה (שכן, בן משפחה, בעל תפקיד בקהילה) על מעשה אמיץ או התנדבות. אפשר לפרסם את הכתבה במקומון או באתר/עלון בית הספר.
- הקלטת פודקאסט (הסכת) - כל זוג תלמידים יקליט פודקאסט ובו יראיינו תלמיד, מורה, הורה או דמות מהקהילה על מעשה של ערבות הדדית.
- יצירת "שרשרת הגבורה" - יושבים במעגל, וכל תלמיד יספר על מקרה שהפגין אומץ או ראה מישהו אחר מפגין אומץ. אחרי כל סיפור, התלמידים יסיפו חוליה לשרשרת נייר צבעונית שמסמלת את החיבור בין מעשי הגבורה השונים. לאחר מכן ידונו התלמידים בערכים המשותפים שהתגלו בסיפורי גבורה שסיפרו ומה הם יכולים ללמוד מכך לחייהם.

החייל אביחיל - גיבור חיל

בבוקר בהיר, יום שבת השבעה באוקטובר, בזמן שכולם עוד ישנו בשקט, נשמעה אזעקה מפתיעה ברחבי העיר קריית מלאכי. אביחיל ראובן, חייל אמיץ מהצנחנים, התעורר בבהלה. הידיעות על חדירת מחבלים התחילו להתפשט במהירות, והפחד החל לחלחל בלבבות התושבים. הרחובות היו ריקים כמעט לגמרי.

אביחיל, צוער בבה"ד 1 מגדוד 890, הבין שעליו לפעול במהרה כדי להגן על התושבים. בלי לחשוב פעמיים, הוא לבש את מדיו, חבש את הכומתה, לקח את הנשק שלו ויצא לרחובות. לא היה לו רכב. אביחיל הבין שהוא חייב למהר ועלה במוחו רעיון. "אומנם רכב אין לי, אבל שתי רגליים שיכולות לרוץ יש לי!" אמר לעצמו והתחיל לרוץ מהבית שלו בשכונת ויצמן.

המרחק מהבית שלו ועד היעד היה עצום - יותר מעשרה קילומטרים על הכביש הראשי. אבל אביחיל לא התייאש והמשיך לרוץ, נחוש להציל את התושבים. במהלך ריצתו, הוא נתקל ברכב של לוחמים מהימ"מ, שהיו גם הם בדרך לזירת האירוע. הם אספו אותו, אך באמצע הדרך הורידו אותו, כי לא היה חלק מהכוח שלהם.

אבל אביחיל לא ויתר. הוא המשיך לרוץ עד שהגיע שוב לאותם לוחמי ימ"מ, והצטרף אליהם ללחימה במחבלים. לאחר מכן המשיך לבסיס זיקים. בלי לחשוב פעמיים, הוא לקח את הפיקוד על החיילים, פינה פצועים ונלחם באומץ רב, גם כשהסכנה הייתה גדולה.

אביחיל, שלמד בפנימייה במעלה אפרים, קיבל אות הצטיינות בטקס סיום קורס קציני היבשה בבה"ד 1. הרמטכ"ל הרצי הלוי וראש הממשלה בנימין נתניהו העניקו לו את דרגות הקצונה. בעיריית קריית מלאכי כתבו: "אנחנו מאמינים שהסיפור יוצא הדופן של אביחיל ראובן עוד ידובר ויסופר." בנאומו בקונגרס האמריקאי, הזכיר ראש הממשלה, בנימין נתניהו, את סיפורו של אביחיל לצד סיפורי גבורה נוספים. הקהל כולו עמד ומחא כפיים לאות כבוד על אומץ ליבו ומסירותו לעם ישראל ביום הקשה ההוא.

החייל אביחיל ראובן בנאום ראש הממשלה בקונגרס

בדרכו של חוזה המדינה

1 קראו את הטקסט: "בדרכו של חוזה המדינה" (קישור)

2 נקודות לדיון

- למורה: בחרי מתוך המהלך המוצע את השאלות והפעילויות המתאימות לכיתתך בהתחשב במאפייני הלומדים, במידת הקרבה שלהם לאירועי השבעה באוקטובר ולמעגלי הפגיעות.
1. מה חשבתם כשקראתם את סיפורו של רס"ן אביתר זיתוני? מדוע?
  2. אילו ערכים באו לידי ביטוי בפעולות ובהחלטות של אביתר כשפרצה המלחמה?
  3. זהו בסיפורו של אביתר תושייה, נחישות, אומץ ומנהיגות. אילו תכונות נוספות אתם מזהים?
  4. כיצד אפשר להביע תודה והערכה כלפי לוחמים בתקופה זו? מה מתוך הדברים תוכלו ליישם?

3 פעילויות לבחירה

- **לאורם של ערכים** - ערכו רשימה של ערכים שניתן ללמוד מסיפורו של רס"ן אביתר זיתוני וכתבו לצד כל ערך כיצד תוכלו ליישם אותו בכיתה ובחברה.
- **מנהיגות** (פעילות בקבוצות) - הכינו כרזה שמציגה תכונות וערכים של מנהיג בשגרה ובמצבי חירום. אפשר לשלב ציורים, פסוקים וציטוטים מסיפורו של אביתר.
- **העלאת דרגה** - כתבו נאום שהייתם קוראים בטקס העלאת הדרגה. תארו בנאום את הגבורה והמנהיגות שגילה אביתר.
- **גבורה לאורך הדורות** - הזמינו הורה/מורה/דמות בקהילה שיספרו על גבורה ומנהיגות בעת מלחמה.

לכיתות ה-1

נסרין גיבורת יתד

1 קריאת הטקסט: "נסרין גיבורת יתד" (קישור)

1

2 נקודות לדיון

2

למורה: בחרי מתוך המהלך המוצע את השאלות והפעילויות המתאימות לכיתתך בהתחשב במאפייני הלומדים, במידת הקרבה שלהם לאירועי השבעה באוקטובר ולמעגלי הפגיעות.

1. אילו מחשבות ורגשות התעוררו אצלכם כשקראתם את סיפורה של נסרין?
2. נסרין ואיאד הם אזרחים ממוצא דרוזי שגרים במושב יתד. המושב, שנמצא בעוטף עזה, הותקף על ידי מחבלים בשבעה באוקטובר.
- זהו בסיפור שלהם תושייה, אומץ ונחישות.
- אילו תכונות נוספות אתם מזהים?
3. כיצד ניצלה נסרין את השליטה שלה בשפה הערבית כדי להציל את המושב?
4. באילו תחבולות השתמשה?
5. אילו ערכים באים לידי ביטוי בפעולות של נסרין ואיאד?
6. אם הייתם צריכים לספר את הסיפור של נסרין ואיאד לאדם שלא מכיר את הסיפור, מה הייתם בוחרים להדגיש? מדוע?
7. נסחו מסר חברתי-ערכי שאתם מזהים בסיפורם של נסרין ואיאד.

3 פעילויות לבחירה

3

- **כתיבת מכתב לנסרין**
- **"ראויה לשבח על..."** - כתבו את הדברים שיאמר מנחה הטקס בזמן הענקת צל"ש לנסרין.
- **לאורם של ערכים** - ערכו רשימה של ערכים שניתן ללמוד מסיפורה של נסרין, וכתבו לצד כל ערך כיצד תוכלו ליישם אותו בכיתה ובחברה.
- **הוקרה והערכה לעדה הדרוזית** - למדו על העדה הדרוזית: יוזמות של ערבות הדדית בשבעה באוקטובר, סיפורי נופלים, יוזמות הנצחה.
- **מעורבות חברתית** - ארגנו מפגש עם מועצת תלמידים או כיתה מבית ספר דרוזי (אפשר באופן מקוון). תכננו יחד יוזמה להנצחת חיילים ואזרחים שנפלו בשבעה באוקטובר.